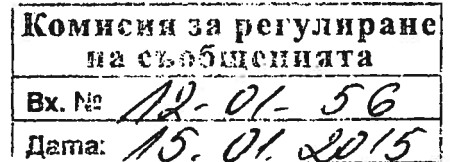

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

Относно: Обществено обсъждане на проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и пазара на едро на централен достъп в определено местоположение

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с открит с Решение № 769/12.12.2014 г. на Комисията за регулиране на съобщенията процедура на обществено обсъждане на Проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, приложено Ви представям становището на „Мобилтел“ ЕАД.

Приложение: Съгласно текста.

С уважение,

Искра Кусева
Пълномощник на
Изпълнителните директори
на „Мобилтел“ ЕАД

Становище на „Мобилтел“ ЕАД относно обществено обсъждане на проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и пазара на едро на централен достъп в определено местоположение

Със свое Решение № 769/12.12.2014 г., Комисията за регулиране на съобщенията (КРС, Комисията) е приела проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и пазара на едро на централен достъп в определено местоположение. Съгласно проекта КРС е определила единствено пазара на едро на локален достъп в определено местоположение като съответен пазар, подлежащ на *ex-ante* регулиране и съответно е предложила продължаването/налагането на специфични задължения на предприятието със значително въздействие върху пазара..

Бихме искали да подчертаем, че "Мобилтел" ЕАД (Мобилтел) отчита стремежа на КРС да изготви анализите на съответните пазари в най-пълно съответствие с Препоръка на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex-ante* и придружаващата я Разяснителна бележка. Намираме обаче, че така предложените за обсъждане пазарни анализи съдържат някои съществени недостатъци, които биха могли да имат трайно негативно отражение върху съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

В настоящото становище, в определения за това срок, представяме на Вашето внимание позицията на Мобилтел по отношение на проекта, публикуван за обществено обсъждане, както следва:

I. По отношение на определения продуктови и географски пазар на дребно

На първо място, бихме искали да изложим своите аргументи по отношение на информацията, представена от КРС, за развитието и определянето на продуктивния и географския обхват на пазар на дребно, свързан с двата пазара на едро – на локален и централен достъп в определено местоположение. Считаме, че КРС правилно е дефинирала продуктивния пазар на дребно относим към предоставянето на достъп до интернет, като *„пазарът на дребно на широколентов достъп се състои от стандартни продукти и услуги, предлагани както самостоятелно, така и в пакет с други електронни съобщителни услуги на масовия пазар (домашни абонати и бизнес потребители) чрез традиционната телефонна мрежа (ADSL), влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни (FTTH, FTTB, FTTC/FTTN), мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална (HFC) технология (CATV) и локални мрежи за пренос на данни (LAN), изградени на базата на Ethernet протокол”*.

В последствие, КРС анализира географския обхват на определения продуктивния пазар, като по-конкретно Комисията изследва заложените в документ на ОЕРЕС показатели, които следва да бъдат отчетени преди извършването на пълен географски анализ, а именно:

- Покритие на алтернативните регионални/локални инфраструктури и конкурентния натиск на дребно, оказван въз основа на тези инфраструктури от страна на активните предприятия;
- Брой на предприятията, предоставящи услуги на дребно в определени географски зони, и тяхната големина;
- Цени и ценови различия

Мобилтел е на мнение, че анализираната от КРС информация насочва към определянето на национален обхват на дефинирания продуктов пазар на дребно. Същевременно, отчитайки и ревизираната Общата позиция на ОЕРЕС по отношение на географските аспекти при пазарните анализи, бихме искали да обърнем внимание на факта, че КРС следва да направи по-задълбочен анализ и оценка на пазара на едро на централен достъп, като се направи и адекватна оценка за необходимостта от географска сегментация на потенциалните задължения. При този подход, когато наличните доказателства сочат, че обхвата на съответния пазар е национален (всички разлики в условията на конкуренция между различни географски райони все още не са достатъчно стабилни или устойчиви, за да оправдае определянето на регионалните или местните пазари), то пазарната сила на дадено предприятие следва да бъде оценена в рамките на този национален пазар. В случай на географски различия в условията на конкуренция в рамките на този национален пазар, то се счита за подходящо да се наложат различни географски сегментирани задължения, независимо от факта, че за дадено предприятие е установено, че е такова със значително въздействие върху цялата територия на страната.

II. По отношение на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение (Пазар 3а)

1. Определяне на продуктивния обхват на пазара

Мобилтел изразява своята подкрепа по отношение на приложения от КРС подход при дефинирането на продуктивния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение, при съобразяване на Препоръката за съответните пазари, подлежащи на ex-ante регулиране от 2014 г., както и Разяснителната бележка към нея. Прави впечатление обаче наличието на голям обем конкретни текстове, които са директно взимани от Разяснителната бележка. Мобилтел е на мнение, че това е документ, който следва да дава насоки на НРО на държавите-членки на ЕС, но все пак НРО следва да аргументират в максимална степен, прилагайки икономическа и техническа обосновка при определянето на продуктивния пазар в съответствие с технологичното развитие и националните особености.

В заключение, смятаме че КРС е достигнала до заключение, което е напълно в унисон с Разяснителната бележка, а именно че *„в анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането ще бъдат разгледани както посочените традиционни услуги за достъп на едро, така и всички продукти за нефизически достъп, включително на виртуален достъп до абонатна линия и достъп на едро с агрегиране на трафика, предлаган в мрежи за достъп от следващо поколение и еквивалентен на битстрийм достъп (FTTx битстрийм достъп).*

2. По отношение на предложените специфични задължения

2.1. Необвързан достъп до абонатна линия

2.1.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения

2.1.1.1. Съгласно Решение № 246 от 22.02.2011 г. Комисията е наложила на БТК задължение за достъп на съответния пазар, което обхваща цялата влакнесто-оптична абонатна мрежа на предприятието. Видно от приложението към Решение № 246 от 22.02.2011 г. *“При налагане на специфичното задължение за достъп до междинна точка от абонатна линия, т.е. до частта от абонатната линия, изградена чрез усукана метална двойка, КРС е отчела обстоятелството, че към момента БТК използва архитектура FTTC/FTTN за „скъсяване” на абонатната мрежа, с оглед осигуряване на по-високи скорости за достъп на крайните потребители. Следва да се има предвид, обаче, че задължението на БТК за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия се отнася и за предоставяне на достъп до FTTH/FTTB мрежи, в случай, че БТК предприеме стъпки към изграждането на оптично-базирани абонатни мрежи през бъдещите две години до предприемане от страна на КРС на следващ пазарен анализ¹. В този смисъл, наложените на БТК задължения за ценови ограничения, включително за формиране на разходоориентирани цени, се отнасят и до влакнесто-оптичната абонатна мрежа на предприятието до степента, до която тя е изградена. Те се отнасят и за предоставяне на тъмно влакно от абонатната мрежа, когато чрез него може да се реализира връзка от типа „точка-точка” до краен потребител и доколкото то може да се разглежда като неактивна абонатна линия.”*

Описаното задължение е наложено от Комисията в съответствие с Препоръката на ЕК за регулиран достъп до мрежи за достъп от следващо поколение (NGA)² и с оглед преодоляване на конкурентите проблеми на пазара.

В проекта, предложен към момента за обществено обсъждане, КРС е посочила, че задължението за достъп не се отнася за абонатни линии, базирани на оптично влакно (FTTH/FTTB).

На база анализа на взаимозаменяемостта на продуктите и услугите и следвайки изложеното в Препоръката на ЕК относно съответните пазари, КРС е приела в проекта си, че пазарът на едро на локален достъп в определено местоположение:

- включва всички продукти за физически достъп, свързани с необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL;
- включва продукти за физически достъп, реализирани чрез FTTH, на базата на директна оптична свързаност и WDM технология;

¹ Специфичното задължение за достъп по т. V.A.1.2 от решението на КРС се отнася до предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия, както е определена в §1, т.2 от Допълнителните разпоредби на ЗЕС, т.е. като „физическата верига, която свързва крайна точка на обществената фиксирана телефонна мрежа в помещение на абоната с главния репартистор или друго еквивалентно съоръжение”. В тази дефиниция, в съответствие с технологичната неутралност на европейската регулаторна рамка в областта на електронните съобщения, се включват всички видове преносни среди, включително оптични кабели.

² Commission Recommendation of 20 September 2010 on regulated access to Next Generation Access Networks (NGA), OJ L L 251 от 25.09.2010 г.

- включва всички продукти за виртуален достъп, реализирани във влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL).

На следващо място, КРС е определила географски пазар на територията на Република България без да е налице географската сегментация на пазара. В проекта е посочено, че *„Видно от данните, пазарният дял на историческото предприятие проявява тенденция на спад, но с намаляващи темпове. Това намаление на темповете се обяснява основно с провеждането на активна маркетингова политика в районите с новоизградена оптична инфраструктура, благодарение на която БТК отчита ръст на абонатите (за цялата страна) в абсолютно изражение от 1,5% за последната година.*

Както КРС е посочила в Таблица 6 от Раздел IV, т. 2.2.1., основните конкуренти на историческото предприятие в предоставянето на услуги за достъп до интернет чрез оптична инфраструктура са „Булсатком“ ЕАД и „Мобилтел“ ЕАД. Според данните, предоставени в КРС, пазарните дялове на двете конкурентни предприятия на определения пазар при отчитане на вътрешните доставки, са значително по-ниски от дела на историческото предприятие, над 2 пъти при „Булсатком“ ЕАД и почти 7 пъти при „Мобилтел“ ЕАД. Тази разлика в пазарните дялове на историческото предприятие и на неговите конкуренти би могла да се дължи на упражнено господстващо положение.”

Намираме, че изложените от Комисията аргументи, че БТК има намаляващ пазарен дял при услугите, предоставяни чрез оптика, както и че "Булсатком" ЕАД и Мобилтел имат заедно пазарен дял на същите услуги от почти 40 % не са достатъчни, за да обосноват оттеглянето на горепосочените регулаторни задължения. С настоящият анализ не се разглежда отделно пазар на оптична инфраструктура. Както е посочено в проекта, БТК предоставя услуги за широколентов достъп до интернет чрез медната си инфраструктура като покрива 80,2% от населението на страната. КРС отбелязва, че БТК разполага с най-добре изградена медна абонатна мрежа за достъп на национално ниво. Нещо повече, от фиг. 29 от проекта на анализа се вижда много ясно, че относителният дял на историческото предприятие при предоставяне на FTTP достъп дори расте с по-бързи темпове от тези на конкурентните предприятия. Следва да се отбележи, че

(търговска тайна). Важното обаче е, че за едногодишен период абонатите на Мобилтел на FTTP достъп са *(търговска тайна)*, но това нарастване в голяма степен се дължи на миграцията на потребителите в тези населени места от LAN достъп на FTTP. Видно от данните от годишните въпросници за отчет на дейността потребителите на LAN достъп на Мобилтел в тези населени места са намалели *(търговска тайна)*. В крайна сметка ако се разгледат общо абонатите на Мобилтел на LAN и FTTP достъп в изброените шест населени места, то е налице *(търговска тайна)*. Същевременно през този период *„абсолютният ръст на абонатите на БТК в посочените 5 града е 136%“*, което категорично показва пазарна сила на историческото предприятие и възможността му да натрупа съществена абонатна база.

В тази връзка, следва да се отчитат и комбинациите между оптичната инфраструктура и медната абонатна мрежа за предоставяне на услуги. Значителното въздействие на БТК на съответния пазар се обосновава именно от факта, че вертикално интегрираното предприятие разполага с национална медна абонатна мрежа в комбинация с развиваща се оптична мрежа за достъп до крайните потребители и пасивна инфраструктура.

В изследването на конкурентните проблеми в проекта, Комисията е посочила, че „...паралелно изгражданата от БТК оптична инфраструктура (сценарии FTTB/H) е слабо разгърната и е в населени места, където конкурентните предприятия имат изградена собствена инфраструктура. При наличието на инфраструктурна конкуренция, базирана на влакнесто-оптични мрежи, за БТК не биха били налице стимули да откаже достъп до оптичната си инфраструктура, доколкото това е технологично възможно. В тези условия евентуален отказ на достъп би довел до търсене на достъп от конкурентните предприятия. В този смисъл КРС е на мнение, че евентуалният отказ на достъп до влакнесто-оптичната инфраструктура от страна на БТК не представлява конкурентен проблем.” Този извод не е коректен спрямо данните от анализа, съгласно които покритието по население чрез оптична мрежа на БТК и основните му конкуренти са доста близки като процент. Нещо повече, конкурентните проблеми следва да отчитат цялата инфраструктура, която БТК притежава и е относима към разглеждания пазар и съответно предоставяните услуги. Оптичната мрежа на БТК не е единствения елемент, чрез който БТК предоставя услуги на свързания пазар на дребно и съответно не е единствения лост, чрез който може да упражнява натиск върху конкурентите си в рамките на разглеждания пазар. Подобно сегментиране на инфраструктурата не съответства на обхвата на пазара, както като продукти и услуги, така и като географско изражение. Това противоречи и на принципа за технологична неутралност.

Оптичната инфраструктура не може да бъде определена и като нововъзникващ пазар, което да е основание за отделянето и от обхвата на мерките.³

Не са налице съществени изменения, които да обосновават отмяната на мерките, свързани с оптичната инфраструктура. Напротив, БТК е развило оптична инфраструктура точно, както КРС е предвидила в предходния кръг анализи и поради което са наложени *ex-ante* мерки. В този смисъл, намираме предложението за отпадането на задължението за необосновано, в противоречие с анализа на КРС, както и в противоречие с Препоръката за NGA. Оттеглянето на задължения за достъп до част от оптичната инфраструктура на БТК може да даде конкурентно предимство на предприятието със значително въздействие. Оптичната инфраструктура е в основата на бъдещото развитие на ширококоловия достъп. Както е отчел и регулаторът, БТК активно прехвърля абонати от медната към оптичната си инфраструктура, а конкуренцията в страната е насочена именно към продукти и услуги, които се предоставят чрез този тип мрежи. Предприятие със значително въздействие върху пазара

³ Това е посочено още в първия кръг анализ на съответния пазар, в приложението към Решение № 246 от 22.02.2011 г., съгласно което “Следва да се изтъкне, че оптичните мрежови архитектури не могат да се разглеждат като възникващ нов пазар, на който не следва да се налагат специфични задължения. Както е отбелязано в параграф 7 на Преамбюла към Препоръката за съответните пазари от 2007 г., за възникващи нови пазари се считат обхващащите продукти или услуги, за които (поради тяхната новост) е трудно да бъдат предвидени условията на търсенето и предлагането или условията за навлизане на пазара и, по тази причина, прилагането на трите критерия е сложно. Пак там, обаче, се отбелязва, че поетапната модернизация на съществуващите мрежови инфраструктури рядко води до възникване на нов пазар³. От тази гледна точка, КРС счита, че мрежите от следващо поколение (NGN), включително в абонатната им част (NGA), не следва да се разглеждат като формиращи нов пазар, доколкото чрез тях се предоставят взаимозаменяеми услуги за ширококолов достъп до интернет на дребно.”

на едро би опитало да увеличи и пренесе пазарната си мощ на свързания пазар на дребно като осъществява пазарно поведение, насочено към отказ от предоставяне на достъп или съвместна търговия на конкурентните предприятия, опериращи на пазара на дребно.

Следва да се има предвид, че в преобладаващият брой държави-членки на ЕС са наложени задължения върху оптичната инфраструктура на предприятието със значително въздействие върху пазара.

Предвид всичко изложено и с оглед спазване на законовите изисквания за обективност и пропорционалност при налагане на специфични задължения, предлагаме КРС да не стеснява обхвата на наложеното задължение за необвързан достъп до абонатната линия. Наред с това, следва в проекта да бъдат включени и мерките, предвидени в Решение № 246 от 22.02.2011 г., свързани с осигуряване на достъп при миграция към мрежи от ново поколение. Считаме, че действащата мярка по отношение на БТК отговаря на целите на *ex-ante* регулацията на съответния пазар, а именно преодоляване на конкурентните проблеми и недопускане на застрашаване или увреждане на конкуренцията.

2.1.1.2. С т. V.A.1.9.6. от Решение № 246 от 22.02.2011 г. на БТК е наложено задължение за предоставяне информация за технологичното развитие на мрежата, свързано с прехода към мрежа от следващо поколение (Next Generation Network), включително по отношение на изграждането на оптична абонатна мрежа от следващо поколение (Next Generation Access). Посоченото задължение намираме за съществено, като не са налице никакви мотиви за отпадането му от настоящия проект.

Задължението за предоставяне на информация за технологичното развитие на мрежата, свързано с прехода към мрежа от следващо поколение (Next Generation Network), включително по отношение на изграждането на оптична абонатна мрежа от следващо поколение (Next Generation Access) е в съответствие и с т. 51 от Препоръка 2013/466/EU, където е предвидено, че „с цел да се гарантира прозрачност и да се улесни наблюдението на развитието на инвестиционната среда за ширококолов достъп от следващо поколение, както и на условията на конкуренция, НРО следва да изискват от операторите редовно да им предоставят актуална информация, включително за инвестиции и за разгръщане на мрежи за достъп от следващо поколение. Резултатите от това наблюдение ще се използват и в процеса на наблюдение от специализираната мрежа от експерти на ОЕПЕС и Комисията, както е посочено в съображение 69.“

Доколкото КРС категорично е отбелязала в анализа си, че БТК активно развива мрежа от следващо поколение и че мрежите от следващо поколение са в основата на развитието на пазара на дребно за ширококолов достъп, както и предвид това, че БТК е определено като предприятие със значително въздействие върху съответния пазар, считаме продължаването на това задължение за необходимо.

2.1.1.3. Предлагаме мерките за достъп да бъдат допълнени със задължение за БТК за предоставяне на виртуален достъп до абонатна линия (ВДАЛ). Считаме, че този вид достъп следва да се наложи както върху медната, така и върху оптичната инфраструктура на БТК.

В своя анализ Комисията сама е дала основните аргументи за налагане на това задължение, като установява следното:

- Виртуалният достъп има редица предимства – броят на точките на свързване не отговаря непременно на броя на точките за свързване при физически достъп до абонатна линия, услугата осигурява на ползващите я независимост при конфигуриране на собствени услуги на дребно, този вид достъп е приложим за всеки от видовете мрежи включени в обхвата на пазара, този вид достъп е съизмерим с физическия достъп до абонатна линия, като разходите за него са съизмерими (дори може да бъде по-евтин, доколкото броят на точките за свързване може да бъде по-малък), услугата позволява да се преодолеят някои технически трудности, съществуващи при физическия достъп до абонатна линия, необходими за развитие на нови технологии за предоставяне на широколентови услуги на дребно;

- Услугата за необвързан достъп до абонатна линия, наложена с Решение № 246 от 22.01.2011 г. не се ползва от алтернативните предприятия и към нея няма интерес;

- Има редица населени места на територията на страната, които не се обслужват от нито един оператор, предоставящ широколентови услуги на дребно или се обслужват от двама или по-малко такива оператори;

- Пазарът на локален достъп на едро в определено местоположение не е конкурентен, а БТК притежава 100% пазарен дял на него.

В същото време, както правилно е цитирала и КРС, в своята Разяснителна бележка, ЕК посочва, че услугата ВДАЛ се налага, когато физическият необвързан достъп не е технически възможен или е икономически нерентабилен. Смятаме, че с оглед липсата на интерес към необвързаният достъп до абонатна линия, Комисията следва да изследва възможността използването на тази услуга да е икономически неефективно, особено в по-малките населени места, което е аргумент за въвеждане на задължение за ВДАЛ.

Трябва да бъде отбелязано, че макар тази мярка изрично да се споменава в Разяснителната бележка и в други относими документи, касаещи анализа на този пазар, Комисията е пропуснала да изложи каквито и да било мотиви за неналагане на мярката. КРС не е направила анализ на възможния ефект на мярката върху конкуренцията и върху предприятието със значително въздействие, а е анализирала този вид достъп само по отношение на взаимозаменяемостта му с физическия достъп.

Всички изложени от нас предпоставки са послужили в практиката на испанския регулатор, който също в настоящия момент се намира в процедура на приемане на пазарни анализи на пазари 3а и 3б, да наложи задължение за ВДАЛ, както и задължение за Еквивалентност на входовете (ЕВ)⁴.

Във връзка с всичко изложено, предлагаме на БТК да бъде наложено задължение за ВДАЛ на подходящо технологично ниво в мрежата, което да позволи на предприятията да ползват услуга, с характеристики, аналогични на характеристиките на физическия необвързан достъп до абонатна линия.

Също така, предлагаме да се наложи на БТК задължение за изпълнение на съответни споразумения за нивото на обслужване, както и обезщетения в случай на нарушаване на тези споразумения. Налагането на подобно задължение ще гарантира, че обслужването на операторите на едро напълно ще отговаря на обслужването, което БТК

⁴ Източник Cullen International

осигурява на своите абонати, което от своя страна допълнително ще гарантира и прилагането на задължението за равнопоставеност.

2.1.2. Задължение за прозрачност

Задължението за ключови показатели за изпълнение се налага с цел наблюдаване на спазването на задълженията за равнопоставеност (съгласно Препоръката за равнопоставеност от 2013 г.). Съгласно Препоръката тези показатели следва да се публикуват на страницата на националния регулаторен орган или на друго независимо предприятие. Съгласно т. IV.3.1 и т. IV.3.4 от проекта на Решение, БТК е задължено да предостави информация на КРС за ключови показатели за изпълнение за необвързания достъп, но липсва задължение тази информация да се публикува от КРС на интернет страницата на Комисията или да се публикуват от независима трета страна, определена от КРС (т. 24 от Препоръката за равнопоставеност от 2013). Считаме, че тази информация следва да се публикува/актуализира поне веднъж на тримесечие в подходяща форма, позволяваща сравнение между услуги, предоставяни вътрешно от предприятието със значително въздействие на подразделенията му за търговия на дребно надолу по веригата, с тези, предоставяни външно на търсещи достъп трети страни.

Не на последно място, съгласно Препоръката за равнопоставеност от 2013 г. това задължение следва да бъде наложено като задължение за равнопоставеност, а не като задължение за прозрачност. В тази връзка, предлагаме да се измени проекта на Решение като на БТК се наложат посочените задължения за равнопоставеност.

2.1.3. Задължение за равнопоставеност

В проекта на анализ, Комисията посочва, че „*NGA препоръката и Препоръката за равнопоставеност дават конкретни препоръчителни подходи на националните регулаторни органи относно начина на прилагане на задължението за равнопоставеност при регулиране на достъпа до мрежова инфраструктура. С настоящото решение КРС не налага задължения по отношение на достъпа до влакнесто-оптичната инфраструктура (FTTB/FTTH) на БТК. Поради това, КРС отчита препоръчания подход в цитираните документи единствено по отношение на достъпа до традиционната PSTN/ISDN мрежа на предприятието, включително чрез FTTC/xDSL и достъпа до подземна канална мрежа при съобразяване на особеностите на националния пазар.*” С тези формални мотиви КРС е изключила от обхвата на мерките задълженията, предвидени в Препоръката за равнопоставеност от 2013г.

Предвид предложенията, направени в т. 2.1.1. от настоящото становище и с оглед разпоредбите на Препоръката за равнопоставеност от 2013 г. считаме, че като част от мерките по отношение на предоставяният виртуален необвързан достъп до абонатна линия, Комисията следва да наложи задължения за Еквивалентност на входовете (ЕВ).

Както е посочено в чл. 7 от Препоръката, най-сигурният начин за действително недопускане на дискриминация е да се приложи концепцията за ЕВ, която осигурява равнопоставени условия на конкуренция между разположените надолу по веригата подразделения на предприятието със значително въздействие върху пазара — например неговото подразделение за търговия на дребно, и търсещите достъп трети страни.

КРС е обосновала бланкетно в проекта неналагането изобщо на задължение за ЕВ, като е приела, че мярката би била непропорционална без да даде каквито и да било

допълнителни разяснения или данни, които да покажат, че регулатора действително е изследвал ефекта от мярката върху предприятието и пазара. За да обоснове правилно и законосъобразно неналагането на мярката, Комисията е следвало да направи подробен анализ дали: а) разходите за постигане на съответствие - дължащи се например на препроектиране на съществуващите системи се компенсират от предвижданите ползи от конкуренцията; б) пределните разходи за постигане на съответствие с концепцията за ЕВ вероятно са ниски, когато се проектират нови системи; в) евентуалното свързано с това неналагане на регулирани цени за достъп на едро до мрежи за NGA достъп, както е препоръчано в точки 48 и 49; г) евентуалния положителен ефект от прилагането на концепцията за ЕВ върху иновациите и конкуренцията; д) доброволен ангажимент от страна на предприятието със значително въздействие върху пазара да предостави на търсещите достъп входове на едро въз основа на ЕВ, ако такова доброволно предложение отговаря на условията, изложени в Препоръката.

Макар да бихме могли да се съгласим, че налагането на подобно задължение би било вероятно непропорционално за медната инфраструктура, доколкото основното предприятие не инвестира в нея, то е напълно наложително за оптичната инфраструктура, доколкото тя представлява основата за бъдещото развитие на конкуренцията в страната.

Дори, въпреки всичко изложено КРС да установи, че тази мярка би била непропорционална, то тя би следвало да наложи Еквивалентност на изхода (ЕИ), доколкото това е и категоричното мнение, изложено в Препоръката за равнопоставеност от 2013 г.

КРС е необходимо да гарантира, че когато е наложено задължение за равнопоставеност, търсещите достъп предприятия могат да използват съответните системи и процеси със същата степен на надеждност и ефективност, с която те се използват надолу по веригата от собственото подразделение на предприятието със значително въздействие върху пазара за търговия на дребно.

Съгласно Препоръката за равнопоставеност от 2013 г., в случаите, когато е наложено задължение за равнопоставеност националните регулаторни органи (НРО) следва да изискат от предприятията със значително въздействие върху пазара да *„предоставят на търсещите достъп предприятия регулирани входове на едро, които да позволяват на търсещите достъп ефективно да възпроизвеждат технически нови оферти на дребно на подразделението за търговия на дребно на оператора със значително въздействие надолу по веригата, по-специално когато концепцията за ЕВ не е напълно реализирана.“*

С оглед изложеното и в случай, че не приемате за обосновано да се наложи задължение за ЕВ, предлагаме КРС да наложи на БТК задължение за гарантиране на техническата възпроизводимост на новите си оферти на дребно. Тест за техническа възпроизводимост може да се извърши от предприятието със значително въздействие върху пазара или от НРО. Ако в резултат на теста се установи, че техническата възпроизводимост на новата оферта на дребно не е гарантирана, НРО следва да изиска от предприятието със значително въздействие върху пазара да бъде(ат) изменен(и) съответният(те) регулиран(и) вход(ове) на едро по начин, гарантиращ техническата възпроизводимост. Когато КРС счете, че дадена оферта на дребно, която не е технически възпроизводима, би довела до съществено нарушение на конкуренцията, Комисията следва да има механизъм да изиска от предприятието със значително въздействие върху пазара да спре или забави изпълнението на съответната оферта на дребно, докато не бъде изпълнено изискването за техническа възпроизводимост.

2.1.4. Задължение за публикуване на Типово предложение

С оглед предложенията ни по т. 2.1.1. за разширяване на обхвата на задължението за достъп, предлагаме изменение на съдържанието на Типовото предложение с оглед включване на правила за достъп до цялата оптична инфраструктура на БТК, както и условия за предоставянето на ВДАЛ, включително споразумения за нивото на обслужване, както и обезщетения в случай на нарушаване на тези споразумения за ключови показатели за изпълнение.

На следващо място, предлагаме да се определи разумен срок за предоставянето на изменение на Типовото предложение от страна на БТК.

2.1.5. Ценови контрол

Считаме, че наложените ценови ограничения по отношение на услугата необвързан достъп до абонатна линия са подходящи и могат да се запазят в окончателното решение, в случай че КРС задължи БТК да предостави услугата ВДАЛ, така както е предложена в настоящото становище.

По отношение на цените за ВДАЛ, бихме искали да отбележим, че за тях следва да се наложи задължение за разходоориентираност. Съгласно т. 30 от Препоръката от 2013 препоръчваната методология за определяне на цените за достъпа на едро до мрежи за NGA, когато е наложено задължение за разходоориентираност, е методологията за изчисляване „отдолу нагоре на дългосрочните пределни разходи плюс“ (BU LRIC+), която включва използването на подхода за моделиране „отдолу нагоре“ по разходния модел LRIC плюс надбавка за възстановяването на общите разходи.

До приемане на цени за услугата, съобразно тази методология, смятаме за подходящо да се наложи прилагане на цени за ВДАЛ на база на retail minus като се вземат предвид цените на БТК за предоставяне на услуги на дребно за ширококолов достъп до интернет за различните групи скорости, с включени промоции със срочни договори и оферти към корпоративни клиенти и се предвиди размер на отчислението от най-малко 20%. Използването на тази методология при определянето на цената ще избегне или намали риска от прилагане на ценова преса.

2.2. Достъп до пасивна инфраструктура

Намираме, че заключенията на КРС, по отношение на важността на пасивната инфраструктура за изграждането на мрежи и предоставянето на електронни съобщителни услуги от голяма част от алтернативните предприятия в страната, са верни и следва да бъдат подкрепени. Безспорно продължаване на интензивната регулаторна намеса по повод предоставянето на тази услуга на едро е необходимост. Въпреки това, считаме че избраният подход при анализа, както и наложените регулаторни задължения няма да имат ефекта, очакван от регулатора и отново ще имат основно формално изражение в практическите възможности за контрол върху постигането на целите на наложените мерки. С оглед на това считаме, че наложените мерки, по отношение на достъпа до пасивната инфраструктура на БТК следва да бъдат изменени и допълнени.

2.2.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения

2.2.1.1. С т. V.Б.1.4.3. и 1.4.4. от Решение № 246 от 22.02.2011 г. на БТК са наложени следните задължения:

„1.4.3. „Българска телекомуникационна компания” АД се задължава на всеки шест месеца да предоставя на комисията информация за дължината и местоположението на ревизираните трасета в съществуващата подземна канална мрежа, както и за промени в подземната канална мрежа, включително за открити нови трасета на подземната канална мрежа и за разширяване на съществуващия капацитет на съществуващи трасета.“

„1.4.4. „Българска телекомуникационна компания” АД се задължава при поискване от страна на комисията, да предоставя и пълна информация за развитието на каналната мрежа в съответствие с поддържаните от предприятието специализирани карти и/или регистри.“

Посочената информация, както самата Комисия е отбелязала ще бъде използвана за наблюдаване развитието на подземната канална мрежа на историческото предприятие, с оглед адекватно и бързо предприемане на мерки по обезпечаване правото на достъп на други предприятия, при възникнали спорове между алтернативните предприятия и БТК във връзка с нейното използване, както и за изпълнение на задължението на КРС за проверка на разходоориентираността на прилаганите от историческото предприятие цени.

В настоящия проект посочените задължения са отпаднали без да е налице обосновка за това предложение на Комисията. При условие, че КРС не предлага изменение в обхвата на задължението за достъп до пасивна инфраструктура и с оглед натрупаните проблеми в практиката, свързани с непрозрачност по отношение на използването на каналната мрежа, намираме отпадането на посочените задължения за напълно неприемливо. Изразяваме надежда, че се касае за техническа грешка в проекта и не е налице абдикация от страна на КРС по отношение на контрола върху използването на пасивната инфраструктура на БТК.

2.2.1.2. На следващо място, предлагаме в проекта да бъде включено задължение за БТК, в рамките на кратък срок от девет месеца до една година да обезпечи изпълнението на задълженията по т. V.Б.1.4.3. и V.Б.1.4.4. от Решение № 246 от 22.02.2011 г.

Липсата на ясна и изчерпателна информация относно пасивната инфраструктура, включително и за свободен капацитет прави бланкетни редица задължения на БТК и на практика прави необективен и често практически невъзможен контрола от страна на КРС по отношение на изпълнение на специфичните задължения.

Бихме искали да отбележим, че подобно задължение не може да бъде определено като обременително за БТК, тъй като съгласно разпоредбата на чл. 282, ал. 1 от ЗЕС, предприятията, осъществяващи електронни съобщения, създават и поддържат за изградените от тях електронни съобщителни мрежи, съоръжения и свързаната с тях инфраструктура, специализирани карти, регистри и, при възможност - информационни системи по смисъла на Закона за кадастъра и имотния регистър.

Информацията, която е получена от БТК от останалите предприятия в рамките на процедурата по деклариране на трасета, би следвало да бъде достатъчна основа за бързото изграждане на база данни за пасивната инфраструктура. Подобни бази данни са необходими, както на регулатора, така и на всички предприятия, ползващи или търсещи достъп.

2.1.2.3. Използваме настоящата процедура по обществено обсъждане, за да повдигнем отново въпроса относно необходимостта от налагане на задължение за осигуряване на адекватен достъп до информацията относно ползването на услугите от БТК.

Съгласно Решение № 246 от 22.02.2011 г., както и видно от проекта, подложен на обсъждане, в минималното съдържание на Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура се включват *„Условия за достъп до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа“*.

В приложението към Решение № 246 от 22.02.2011 г. Комисията е посочила, че дискриминационното използване или въобще непредоставянето на необходима информация за ползването на услугите на едро, е тактика, която може да бъде използвана от историческото предприятие за негласен отказ да предостави услуги за достъп до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа). Също така, КРС е определила непредоставянето на информация за разполагаемите площи за съвместно разполагане, както и за свободен капацитет в подземната канална мрежа като поставяне на съществено дискриминационно условие.

В настоящият проект КРС подчертава, че *„...при липса на регулаторна намеса историческото предприятие ще има интерес да прилага тактики на забавяне под формата на дълги проучвателни срокове и несъществуващи технически проблеми, утежняващи условия за реализиране на достъпа, дискриминационно използване и непредоставяне на информация, като например информация за свободен капацитет в подземната канална мрежа. Такова поведение ще създаде несигурност у конкурентите и ще увеличи разходите им. В същото време БТК ще има възможност да засили доминиращата си позиция, възползвайки се от достъпа до собствената си подземна канална мрежа.“*

При общественото обсъждане на предходния анализ на съответния пазар, Мобилтел повдигна въпроса относно изпълнението на посоченото задължение на БТК. Официалната позиция на КРС бе следната: *„В типовото предложение ще бъде уреден редът за достъп до тази информация, но целта на мярката не е нейното публикуване в самото типово предложение. Също така, следва да се посочи, че съгласно т. V.B.4.1.3 от проекта на решение на БТК е наложено задължение да определи условията и да предоставя достъп до информационни системи или бази данни, включително за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни (и/или информационни системи) с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и за свободния капацитет в нея.“*

Със съжаление обаче трябва да припомним, че при консултациите на проектите на Типовото предложение и указания за неговото изменение, КРС не предложи никакви изисквания към БТК по отношение на условията за достъп до информационни системи или бази данни. С оглед изложеното, в рамките на обществените консултации на проекта, алтернативните предприятия направиха предложения в Типовото предложение на БТК да бъде обезпечена възможността на предприятията за бърз и адекватен достъп до необходимата информация, свързана с предлаганите от БТК услуги на едро.

КРС обаче счете, че няма основания да поставя подобни изисквания пред БТК, тъй като указанието на Комисията в т. V.B.4.1.3 от Решение № 246 от 22.02.2011 г. следва да бъде изпълнено в случай, че е налице възможност за поддържане на информационни системи или бази данни по смисъла на чл. 282, ал. 1 от ЗЕС.⁵ Комисията посочи, че БТК е уведомило регулатора, че не разполага с информационни системи или бази данни, до които да предостави оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия и в тази връзка, според предприятието и КРС, не следва в Типовото предложение да се съдържат условия за достъп до такива масиви от информация.

Намираме, че с описаните действия КРС на практика позволи на БТК да заобиколи наложеното на предприятието задължение. С настоящия проект тази ситуация се затвърждава предвид позицията на Комисията, че не се налага БТК да внася изменение на Типовото си предложение. Не са налице данни КРС да е извършила проверка относно верността на твърденията на БТК за липсата на информационни системи или бази данни, до които да предостави оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия. Освен това, в случай, че осигуряването на информация за заинтересованите предприятия се остави на волята на БТК, то не биха били налице никакви стимули за БТК да предприема подобни действия. Самата Комисия многократно е посочила в Решение № 246 от 22.02.2011 г., че без регулаторна намеса БТК не би имало стимул да осигури условия за ефективна конкуренция. Същевременно, при изработване на основните регулаторни инструменти – пазарен анализ и Типово предложение КРС отказва да се намеси с цел осигуряване на бърз и ефективен достъп до информация.

В допълнение не следва да се подминава и обстоятелството, че предвидената в Типовото предложение процедура за получаване на предварителна информация от БТК относно наличието на свободен капацитет в каналната мрежа изисква подаване на заявление, което се разглежда в срок до 15 дни, като едно заявление не може да съдържа искане за информация за трасе с дължина повече от 3000 метра. Посочената процедура е изключително бавна и затрудняваща предприятията и не би могла да бъде определена като ефективен механизъм за осигуряване на информация, необходима на предприятията за развитие на собствените им мрежи и предоставяне на качествени услуги на свързаните пазари на дребно.

Във влязлото в сила Типово предложение за достъп до пасивната инфраструктура изрично е посочено, че БТК обслужва всички заявки на алтернативните предприятия по реда на тяхното подаване (т. 3.1.2. от Приложение 2 към Типовото предложение). Подобна клауза фигурираше и в отменените общи условия за ползване на каналната мрежа на БТК, действали в предходен период. Считаме, че за да може БТК да следи и изпълнява заявките по реда на тяхното подаване (като тези заявки не са малък брой и са за различни географски райони), то би следвало предприятието да разполага с някакви вътрешни бази данни за обработка на информацията, свързана с ползването на каналната

⁵ Точка 5 от таблицата с резултатите от обществените консултации.

мрежа. В този смисъл не считаме, че следва да се приемат твърденията на БТК, че не разполага с никакви информационни системи или бази данни, до които да предостави оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия.

Предвид всичко изложено настояваме КРС да упражни правомощията си и да осигури адекватно изпълнение на наложеното на БТК специфично задължение за предоставяне на достъп до информация, с оглед преодоляване на възможностите за злоупотреба със значителното въздействие на предприятието върху пазара.

2.2.2. Задължение за прозрачност

На първо място, следва да се отбележи, че наложените задължения за равнопоставеност и прозрачност не са достатъчно ефективни и няма да защитят в максимална степен интересите на алтернативните предприятия срещу евентуално антиконкурентно поведение от страна на БТК.

Поддържаме становището си, изложено в т. 2.1.2. по-горе и по отношение на задължението за ключови показатели за изпълнение по отношение на пасивната инфраструктура и необходимостта от осигуряване на тяхната прозрачност и публикуване, съобразно Препоръката за равнопоставеност от 2013 г. Както посочихме и в т. 2.1.2 считаме, че задължението за ключови показатели за изпълнение следва да бъде наложено като задължение за равнопоставеност, като предлагаме да бъде прецизирано, съгласно посоченото по-долу в т. 2.2.3.

2.2.3. Задължение за равнопоставеност

Считаме, че задължението за равнопоставеност, предложено в проекта е декларативно като не е доразвито по начин, който да позволи на КРС реално да контролира спазването му, по отношение на предоставяне на същата услуга за себе си и свързаните си лица.

Макар Комисията да е изложила аргументи за неприлагане на задължение за Еквивалентност на входовете (ЕВ), считаме че записаното в т. 5 от Цел и обхват на Препоръката за равнопоставеност от 2013 г., че принципите на тази препоръка следва да се прилагат за всички пазари, подлежащи на *ex-ante* регулиране, включително и що се отнася до достъпът до инженерна инфраструктура, е достатъчно основание за Комисията да наложи задължение за ЕВ, по отношение на достъпът до канална мрежа.

В своя доклад по Препоръката за NGA от 2011 г., раздел Б – Достъп до инженерна инфраструктура, Органът на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) посочва, че „Достъпът следва да бъде предоставен в съответствие с принципа на еквивалентност, заложен в Анекс II на NGA препоръката. В частност, за да бъде предоставен достъп при стриктно еквивалентни условия, предприятието със значително въздействие следва да: а) сподели и предостави на трети лица, искащи достъп същото ниво на информация за своята инженерна инфраструктура, каквато е налично вътрешно; б) приложи същите/еквивалентни процедури за заявяване и предоставяне на тези, предоставяни вътрешно. Същото ниво на видимост на движението на заявките също следва да се предостави на трети лица и отрицателните отговори следва да бъдат обективно мотивирани. Типово предложение и споразумение за ниво на обслужване са посочени като инструменти за осигуряване на принципа на еквивалентност.“

Въз основа на изложеното, намираме за задължително налагането на по-интензивна регулация по отношение на равнопоставеността, която включва най-малко – ключови показатели за изпълнение, контрол върху процеса на заявяване, пълен достъп до цялата информация за каналната мрежа, споразумение за ниво на обслужване, подобряване на контрола върху мотивиране на отказите за предоставяне на услугата, тестове за еквивалентност.

Считаме, че за да се обезпечи регулаторният контрол при задължението за равнопоставеност следва да се заложат и определени от Комисията качествени показатели за: средно време за предоставяне на информация, средно време за обслужване на заявка, средно време за отстраняване на повреди, максимален брой на повредите, максимален брой на жалбите.

Тези качествени показатели следва да се определят след предоставяне на информация от БТК за тези срокове и бройки такива, каквито предприятието е отчетло за последната календарна година, както по отношение на предоставяне на достъп до каналната мрежа на трети лица, така и по отношение на ползването на услугата за себе си. Считаме, че преди постановяване на окончателно решение за анализ на съответните пазари, Комисията следва да задължи БТК да предостави информация за всеки от параметрите изрично изброени в т. 3.2. от проекта на решение. След получаване на данните, те следва да се съпоставят с наличната информация за сроковете, в които БТК предоставя услуги на дребно за ширококолов достъп до интернет, което от своя страна ще послужи за изготвяне на качествени показатели, които реално да обслужват интересите на ползвателите на услугата за достъп до пасивната инфраструктура.

Отсъствието на предварително определени показатели за изпълнение, към които предприятието следва да се придържа не дава възможност да се провери дали БТК не поставя предимства за себе си, по отношение на ползването на каналната мрежа, което е основната причина да се налага и задължението за равнопоставеност. Това се дължи от една страна на обстоятелството, че избраните показатели няма да съответстват стриктно на показателите, прилагани за услуги на БТК на дребно, а от друга, защото КРС няма да има основание за наложи санкция за неизпълнение, доколкото няма да става ясно какво точно не изпълнява основното предприятие, предоставяйки своите данни. Действително, единственото, което Комисията ще получи в резултат на наложените задължения са средни стойност, изготвени въз основа на първични данни, с които разполага единствено БТК и които сами по себе си не подлежат на проверка, доколкото както нееднократно е заявявано, БТК не разполага с единна база данни и информационна система, по отношение на каналната си мрежа и нейното ползване от страна на алтернативните предприятия. Нещо повече, въпреки наложеното и към момента регулаторно задължение БТК по никакъв начин не предоставя на ползвателите на каналната мрежа информация за нейното запълване, а още по малко за обема на заетата площ от съответното предприятие. Считаме за необходимо да бъде наложени и задължение за споразумения за нивото на обслужване, както и обезщетения в случай на нарушаване на тези споразумения за ключови показатели за изпълнение.

2.2.4. Задължение за публикуване на Типово предложение

С оглед предложенията ни по т. 2.2.3. предлагаме да се определи разумен срок за предоставянето на изменение на Типовото предложение от страна на БТК, което да съдържа ред и условия за достъп до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт,

включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа.

Измененото Типово предложение следва да съдържа и съответно споразумение за ниво на обслужване (СНО) в съответствие с публикуваните ключови показатели за ефективност, както и съответни гаранции за ниво на обслужване. Предложението е във връзка с предложението ни за определяне на конкретни параметри на ключовите показатели за ефективност в т. 2.2.3. по-горе, както и в съответствие с предвиденото в Препоръката за равнопоставеност от 2013 г.

2.2.5. Ценови контрол

На първо място, обръщаме внимание, че по отношение на дефинирането на задължението за прилагане на разходоориентирани цени е допусната съществена грешка в настоящия проект.

С т. V.Б.5. от Решение № 246 от 22.02.2011 г. са определени ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност по отношение на достъпа до пасивна инфраструктура на БТК. Съгласно т. 5.1.1. и 5.1.2.:

„5.1.1. „Българска телекомуникационна компания” АД прилага разходоориентирани цени, определени въз основа на система, която оценява разходите на ефективен оператор. Оценката на разходите следва да се основава на настоящата стойност, като при разпределението им да се използва методологията Long Run Incremental Cost - LRIC (разходи за предоставяне на една допълнителна единица (инкремент/прираст) от дадена услуга).

5.1.2. До определяне на разходоориентирани цени съобразно т. 5.1.1., „Българска телекомуникационна компания” АД определя разходоориентирани цени за месечен абонамент за ползване на канална тръба въз основа на модел, одобрен от комисията.”

Посочените задължения са коректно отразени в частта текущи задължения от проекта. В частта мерки обаче, КРС е отбелязала единствено, че продължава без изменение наложеното задължение за прилагане на разходоориентирани цени, определени на базата на модел. Няма яснота дали Комисията е решила да отмени наложеното задължение за прилагане на разходоориентирани цени, определени въз основа на система, която оценява разходите на ефективен оператор, тъй като липсват каквито и да било мотиви в тази посока. Обръщаме внимание, че в случай, че не се касае за техническа грешка е недопустимо да се отменя дадена мярка без това дори да се споменава в текста на проекта.

На следващо място, считаме, че предложеният модел за определяне на цените за достъп до каналната мрежа съдържа в себе си някои недостатъци, които водят до прекомерно завишаване на цените за ползване на услугата. Бихме искали да отбележим някои от тях, както следва:

- съгласно Препоръката, най-подходящият подход при ценовата регулация на цените за достъп до пасивна инженерна инфраструктура е методът на индексиранието. Той е определен като практичен, устойчив и прозрачен. Този подход се предпочита, доколкото с прилагането му ще се постигне справедливо отчитане на акумулираната амортизация за тези активи. При предложението от КРС подход за оценка на настоящата

стойност на каналната мрежа не се отчитат реално направените от БТК инвестиционни разходи за изграждането на съществуващата канална мрежа, а се калкулират разходи за изграждане на канална мрежа по действащи договори за строително-монтажни работи на БТК, без да е направена оценка за ефективността на тези договори, както и пазарна оценка за включените единични цени за дейностите, извършвани от подизпълнителите. При така заложените единични цени за изграждане на каналната мрежа се достига до значително по-висок инвестиционен разход на километър канална мрежа, от реално направените от БТК. При използване на метода на индексирването, ще бъде индексирвана стойността на изградената през годините канална мрежа, в съответствие с реалните данни за отчетната стойност на съответните активи съгласно регистъра на дълготрайните активи на БТК. По този начин ще се изчисли справедливата стойност на изградената канална мрежа, без да бъдат включвани в калкулацията инвестиционни разходи, които не са били реализирани от БТК;

- в т. 37 от Препоръката е посочено, че при определяне на ценовата методология, националният регулаторен орган следва да заложи период за амортизация на активите, който да бъде не по-малък от 40 години. При така предложението от КРС модел за оценка на каналната мрежа по настояща стойност разходите за амортизация възлизат на около 50% от крайната цена за ползване на каналната мрежа. Поради тази причина, при приемане на амортизационната норма от 25 години, вместо препоръчаните минимум 40, се постига изкуствено завишаване на цените за услугата, което може да бъде оценено на около 20%;

- в модела следва да се отрази реалният разход, който БТК прави за охрана на каналната мрежа, а не да се оценява среден такъв по отношение на всички шахти в каналната мрежа, доколкото е добре известно, че не всички шахти се охраняват. Считаме, че подходът в това отношение, заложен и в проекта на анализ, се базира на предположението, че така постиганото завишаване на цената ще послужи на БТК за извършване на допълнително поетапно заключване на каналната мрежа. Доколкото КРС изрично е посочила, че БТК почти не инвестира в тази инфраструктура, остава неясно защо се позволява изкуствено увеличаване на разходите за охрана;

- следва да се актуализира информацията за среден брой канални тръби, положени в каналната мрежа, както и цената на капитала, доколкото сегашните показатели са изготвени въз основа на данни, които са били валидни към датата на изготвяне на типовото предложение през 2011 г. Считаме, че неактуализирането на тези показатели също води до изкуствено увеличаване на цените. Считаме за неприемливо предложението на КРС да се прилагат цените за канална мрежа, съгласно одобреното от КРС Типово предложение от 2012 г. без актуализация, тъй като в момента са минали три години от одобряването им, а периода, в който ще се прилагат тези цени до следващ анализ на пазара е 3 години, т.е. до 2018 г.;

- избраният от КРС подход при оформяне на модела предвижда цена на капитала от 10,03% и печалба от 10%. Доколкото цената на капитала задава норма на възвръщаемост от услугата, считаме че така КРС на практика е осигурила печалба за БТК от услугата в размер на 20 %. Намираме, че този подход би бил донякъде оправдан при условие, че компанията е декларирала планове за развитие на каналната си мрежа и въз основа на тях докаже извършване на реални адекватни инвестиции, за подобряване на ефективността и ефикасността на нейното управление и ползване. Както е посочено в Препоръката, свръх компенсирването на разходите не е оправдано и няма да осигури ефективно навлизане и запазване на стимула за инвестиране, доколкото възможността за

изграждане на друга сходна инфраструктура, не е икономически целесъобразно за тази категория активи.

С оглед всичко изложено, може да се заключи, че определените от КРС цени за ползване на каналната мрежа, съгласно Типовото предложение от 2012 г. са значително по-високи от цените, които следва да бъдат определени, ако биха се приложили Европейските препоръки в това отношение. В същото време регулаторът не предприема каквито и да било мерки, които да принудят БТК да използва значителната си печалба от услугата за извършване на инвестиции, които да разрешат някои съществени и исторически обусловени проблеми, свързани с използването на каналната мрежа. Тези проблеми, най-общо могат да бъдат представени като:

➤ в анализа съвсем ясно се посочва, че според информацията на КРС, БТК не разполага с необходимите бази данни информационни системи, които да позволяват да получи информация за разположението, заетостта и ползването на каналната мрежа, информация, което е необходима и за прилагане на приетата ценова листа. Както е добре известно, за да получи информация за броя и вида на положените в каналната й мрежа кабели и защитни тръби, БТК разчита в значителна степен на информацията, получена от предприятията, под формата на декларации. Този механизъм е описан в Типовото предложение като условие за сключване на договори безспорно е прилаган от БТК в последните повече от 15 години;

➤ липсата на база данни за ползвани и свободни канални тръби води до невъзможност за осъществяване на контрол доколко БТК представя коректни отговори за наличие или липса на техническа възможност за удовлетворяване на съответните заявки, доколкото самото дружество е затруднено да установи действителното положение към датата на подаване на заявката, а още по-малко е в състояние да обезпечи то да не се промени до датата на представяне на отговора на дадена заявка;

➤ въпреки завишените разходи за охрана, каналната мрежа на БТК продължава да не се охранява ефективно, което позволява на многобройни предприятия да полагат кабелите и защитните си тръби без знанието и съгласието на дружеството, което постоянно променя действителното състояние в мрежата.

Смятаме, че за да се постигне адекватна регулация на услугата, КРС следва да наложи задължение за изготвяне на разходоориентирани цени, при използване на метода на индексацията и при прилагане на всички останали, предложени от нас изменения в модела на ценообразуване.

До изготвяне на новия модел и одобряване на разходоориентирани цени, предлагаме да бъдат прилагани цените, съобразно Типовото предложение като ценови праг, включващ коригиращ фактор, който да не е по-малък от (- 30 %) за всяка цена за месечен абонамент. Тази стойност сме определили като отчитаме минималната индикативната стойност на изчисленото от нас вероятно намаление на цените, при прилагане на описаните промени в методологията за ценообразуване. Според нас, коректното прилагане на метода на индексация е възможно да доведе и до значително по-съществено намаление на цените за месечен абонамент.

Бихме искали да обърнем внимание и на динамиката по отношение на средния приход от абонат относим към услугата ширококолов достъп до интернет предлагана като самостоятелно, така и в пакет. По данни на Мобилтел този показател за 2014 г. възлиза на едва (търговска тайна), като за периода 2011 г. до 2014 г. отчитаме спад от над 30%. По данни от доклад на Analysis Mason (International benchmark of fixed access services) е видно, че средномесечният приход на дребно от потребители на

ширококолов достъп до интернет в държавите от западна Европа е около 28 евро или почти (търговска тайна). Същевременно предложените в проекта на пазарния анализ от КРС цени за достъп до канална тръба в пасивната инфраструктура на историческото предприятие са приети с Решение № 246 от 22.02.2011 г. и с Типовото предложение от 2012 г., като при одобряването им КРС би следвало да е използвала данни за разходите им за предходен период (2011г.).

С оглед изложеното и най-вече тенденцията за спад в този показател в България през разглеждания период, то считаме че КРС следва да преразгледа цените на достъпа до канална мрежа, тъй като те представляват значителен разход за предприятията при предоставяне на услуги за достъп до интернет на дребно.

III. Предвид всичко гореизложено и в резюме на подробно разписаното становище, считаме че КРС следва да преразгледа проекта си в следните основни аспекти:

1. По отношение на пазар За

1.1. Предложени специфични задължения:

1.1.1. Необвързан достъп до абонатната линия:

- Задължението за достъп да бъде продължено в обема, в който е наложено с Решение № 246 от 22.02.2011 г., като обхваща и абонатни линии, базирани на оптично влакно (FTTH/FTTB) на БТК;

- Да бъде продължено задължението за предоставяне на информация за технологичното развитие на мрежата, свързано с прехода към мрежа от следващо поколение (Next Generation Network), включително по отношение на изграждането на оптична абонатна мрежа от следващо поколение (Next Generation Access);

- Да бъде наложено задължение на БТК за предоставяне на виртуален достъп до абонатна линия с характеристики, посочени подробно по-горе, включително ключови показатели за изпълнение и ниво на обслужване;

- Да бъде наложено задължение за прозрачност и публикуване на постигнатите ключови показатели за изпълнение;

- Да бъдат наложени задължения с ЕВ по отношение на задължението за виртуален достъп, което да включва подходящи ключови показатели за изпълнение (KPIs) или тестове за еквивалентност;

- Да бъде наложено задължение за внасяне на изменение на Типовото предложение с оглед включване на правила за достъп до цялата оптична инфраструктура на БТК, както и условия за предоставянето на виртуален достъп.

- Да бъде наложено задължение за разходоориентираност на цените на ВДАЛ при използване на методология за изчисляване „отдолу нагоре на дългосрочните пределни разходи плюс“ (BU LRIC+), която включва използването на подхода за моделиране „отдолу нагоре“ по разходния модел LRIC плюс надбавка за възстановяването на общите разходи. До приемане на цени за услугата, съобразно тази методология, да се прилагат цени на база на retail minus (с използване на цените на БТК за предоставяне на услуги на дребно за ширококолов достъп до интернет на различни скорости с включени промоции със срочни договори и оферти към корпоративни клиенти) с размер на отчислението от най-малко 20%.

1.1.2. Достъп до пасивна инфраструктура (канална мрежа):

- Да бъдат продължени, наложените с т. V.Б.1.4.3. и 1.4.4. от Решение № 246 от 22.02.2011 г. на БТК задължения за периодично предоставяне на информация за развитие и състояние на каналната мрежа в съответствие с поддържаните от предприятието специализирани карти и/или регистри.

- Да бъдат предприети действия по обезпечаване на реалното изпълнение на наложеното задължение на БТК за осигуряване на достъп до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа;

- Да бъде наложено задължение за прозрачност и публикуване на постигнатите ключови показатели за изпълнение;

- Да бъдат наложени параметри на конкретни показатели за качество, както и задължение за ниво на обслужване и съответни гаранции и тестове за еквивалентност;

- Да бъде наложено задължение за внасяне на изменение на Типовото предложение, което да съдържа ред и условия за достъп до информационни системи или бази данни, както съответно споразумение за ниво на обслужване (СНО) в съответствие с публикуваните ключови показатели за ефективност, както и съответни гаранции за ниво на обслужване;

- Да бъде наложено задължение за изготвяне на разходоориентирани цени, при използване на метода на индексацията при корекция в модела, изразяваща се в прилагане на период за амортизация на активите, който да бъде не по-малък то 40 години, залагане на реалния размер на разходите за охрана, актуализиране на показателите за среден брой канални тръби и цената на капитала. До изготвяне на новия модел и одобряване на разходоориентирани цени, да се наложи прилагане на цените, съобразно Типовото предложение като ценови праг, включващ коригиращ фактор, който да не е по-малък от „- 30 %“ за всяка цена за месечен абонамент.